

MARIBORSKI

*P. m. Dr. Anušič Lucej. Kuzjirica
Ljubljana*

Političen list.

Naročnina znaša:

Z dostavljanjem na dom ali po pošti K 6'50 mesečno,
četrtletno K 19'50.
Če pride naročnik sam v upravništvo po list: Me-
sečno K 6'— — Inserati po dogovoru.

List izhaja vsak delavnik opoldne.

Posamezna številka stane 40 vin.

Uredništvo in uprava:

Mariborska tiskarna (Jurčičeva ulica
št. 4.)

Telefon uredništva št. 276, uprave št. 24.

Velik shod Jugosl. dem. stranke v Ljubljani.

Francosko-angleška kapitulacija pred Wilsonom.

DKU Rim, 29. februarja. (Brez-
žično). „Corriere d' Italia“ poroča iz
Londona, da sta Lloyd George in Mille-
rand v svojem najnovšem odgovoru,
ki sta ga poslala Wilsonu, odpotegnili
svoje predloge, ki sta jih stavila dne
9. decembra in 20. januarja, ter ga
naprosila, naj pozove Amerika jugo-
slovensko in italijansko vlado, naj
pričneta medsebojna pogajanja na novi
podlagi, ne glede na doslej podane
osnove. V slučaju pa, da bi jugoslo-
venska in italijanska vlada tudi to od-
klonile, sta pripravljena Francija in
Anglija, skupno z Ameriko, znova pro-
učiti celotno vprašanje jadranskega
problema.

Brez Amerike ne gre.

LDU Pariz, 29. februarja. »Petit
Parisien« poroča iz Londona, da se je
gospodarski odsek vrhovnega sveta
v svoji včerajšnji seji podrobno bavil
s prehrano Evrope in pretresoval tudi
položaj Avstrije, Madžarske in Poljske.
Položaj se po mnenju odseka ne more
izboljšati ali vsaj ne znatno, ako bodo
Zedinjene države ostale pri svojem
postopanju in se ne bodo udeleževale
pomožne akcije.

Prihodnja seja narodnega predstavništva.

LDU Beograd, 28. februarja.
Prihodnja seja Narodnega predstavn-
ništva je sklicana za sredo, 3. marca,
ob pol 11. uri dopoldan.

Kvorum zagotovljen?

LDU Beograd, 28. februarja.
Kakor javlja „Politika“, je takozvani
kvorum novi vladi popolnoma za-
gotovljen.

Nova hrvatska vlada.

LDU Zagreb, 29. februarja. Kakor
dozna Novinski ured, so bili že ime-
novani novi poverjeniki kr. hrvatsko-
slavonske deželne vlade. Poverjenik za
notranja dela je dr. Franjo Potočnjak,
odvetnik v Zagrebu, za prosveto in
vero: dr. Albert Bazala, vseučiliški
profesor v Zagrebu, za pravosodstvo:
dr. Nikola Djurdjević, odvetnik v Brodu
ob Savi; za narodno gospodarstvo
Aršin Gjermanović, ravnatelj zveze
srbskih poljedelskih zadrug. Podban
dr. Franjo Potočnjak je danes prisegel
v roke bana dr. Laginje in prevzel
svoje uradne posle.

D'Annunzio izpraznil Zadar.

LDU Split, 28. februarja. »Novo doba«
javlja iz Zadra, da so D' Annunzievi ardit
zapustili Zadar in odpotovali na Reko. Pre-
bivalstvo je pomirjeno.

Zedinjene države priznajo sovjetsko Rusijo.

LDU Dunaj, 29. februarja. »Neues
Wiener Tagblatt« poroča iz Washingtona:
Novi državni tajnik za zunanje stvari je od-
redil, da Zedinjene države vzpostavijo odno-
šaje s sovjetsko Rusijo.

Ukrajinski odpor proti bolj- ševikom.

DKU Dunaj, 29. februarja. Ukrajinski
presbiero javlja iz Kameneca Podolskega:
Boljševiško prodiranje proti Dnjestru so
ukrajinske čete pod vodstvom generala Pa-
vlenka pri Balti zadržale. V teku so močni
boji.

Volitve v Bolgariji.

DKU Sofija, 29. februarja. (Bolgarska
agentura). Uradno se objavlja: Volitve v
državno sobranje se bodo vršile 29. marca.
Novo sobranje se sestane najkasneje 18.
aprila.

Stjepan Radić.

Stjepana Radića je rodila ona specijelno
hrvatska politika, ki se da primerjati najlepše
z bolgarsko. Radić je nadarjen samouk, ki
je prilezel komaj čez spodnjo srednjo šolo,
pa čutil vendar v sebi nek nagon, ki ga je
silil na sonce, ven iz nepoznanosti in vsak-
danjosti med velike može, med voditelje na-
roda. Začel se je polagoma vzpenjati kvišku,
njegovo ime je prišlo v javnost in končno
je začel izdajati svoj lasten časopis, stvoril
v hrvatskem saboru svojo lastno skupino
ter začel igrati več ali manj pomembno ulogo
v hrvatski domači politiki. Tako je bilo nje-
govo delovanje in nehanje do onega usode-
polnega časa, ko so jugoslovenski poslanci
dunajskega parlamenta izročili v oni klasični
palači ob dunajskem ringu — majsko de-
klaracijo.

Dočim so bile v Sloveniji, oziroma v
vsem jugoslovenskem ozemlju, ki je bilo
politično podrejeno dunajskemu parlamentu
razmere z majsko deklaracijo urejene, ter
je ves naš narod, razen nekaj maloštevilnih
Šusteršičevih privržencev, pristal na narodno
ujedinenje, je ostala ta zadeva v sami
Hrvatski in Slavoniji še dolgo neodločena.
Hrvatski politiki niso imeli toliko poguma
kakor naši, da bi bili jasno izpovedali: tudi
mi smo za deklaracijo. Vzrok temu pa ni
bil samo strah pred Budimpešto in pred
Dunajem, ampak še več drugih posebnih
interesov, ki so jih zasledovale posamezne
sadorske skupine. Nemalo ulogo je igrala
tu tudi velikohrvatska ideja. Na drugi strani
pa niso nekatere skupine hotele pristati na
majsko deklaracijo iz enostavnega vzroka,
ker se jim je zdela premalo radikalna.

Smatrali so namreč popolnoma upravi-
čeno, da bi jugoslovensko vprašanja z ust-
novitvijo jugoslovenske države pod žezlom
Habsburžanov in samo na teritoriju stare
monarhije, še ne bilo rešeno. Nekateri so
to tudi res tako mislili, drugim pa je bil to
samo dobrodošel izgovor.

Ta razdrapanost in neodločnost na
Hrvatskem je bila seveda najbolj pogodu
dunajski in budimpeštanski vladi in fakt je,
da sta ti dve vladi stavili vse svoje nadeje
in upe prav tik do razsula skoro izključno
le na Hrvate.

V sredi te neodločnosti in razdrapanosti je stal takrat Stjepan Radić na dokaj dvoumnem stališču. Če je bil njegov začasni nasprotnik protiven deklaraciji in ujedinjenju je bil Radić za ujedinjenje. Zadnje čase pred praškimi posvetovanji je bila javnost skoro popolnoma uverjena, da je Radić za ujedinjenje. Praška posvetovanja slovanskih politikov Avstroogrške pa so naredila nejasnim hrvatskim razmeram konec. Iz poprej dokaj nejasnih megel so jele stopati vedno določnejše konture. V Pragi so zastopniki hrvatsko-srbske koalicije že skoro očitno priznali da so za ujedinjenje.

To pa je zbolelo Stjepana Radića, ki je bil nasprotnik koalicije, da je jel vedno bolj spreminjati oziroma vedno bolj jasno kazati svojo barvo. V Prago ni šel kot delegat celokupnega jugoslovenskega naroda, ampak na svojo roko, kot — Hrvat. To separatistično njegovo početje — bilo je prvo — so opazili tudi brajce Čehi ter ga obsodili. Češki listi so nastopili odločno proti njemu ter mu odpovedali vsako podporo. Toda njegova tragična narava, ki zahteva da je vedno v opoziciji ni mirovala. Jel je iskati silke drugod — na Dunaju in v Budimpešti.

Oktobrska revolucija je zrušila staro trhlo monarhijo ter rodila našo mlado Jugoslavijo in od tega momenta dalje je postal Radić — pravi, zagrizeni izdajalec. Šel je med proste hrvatske kmete ter jih z demagoškimi besedami hujskal proti Srbiji in dinastiji ter jih navduševal za veliko hrvatsko republiko. To je bila voda na mlin italijanske profijugoslovenske politike. V Radiću je spoznala Italija svojega najboljšega pomočnika ter poskušala priti z njim v zvezo, kar se jim je tudi kmalu posrečilo. Posredovalec med Italijo in Radićem je bil znani italijanski agent Morpurgo. Italija je zahtevala od njega odpor proti Srbom in razbitje Jugoslavije, za to pa mu je obljubila, da bo podpirala ustanovitev hrvatske republike pod njenim protektoratom.

Pa ne samo pri Italijanih, tudi pri Francozih in Angležih je iskal podpore za svoje izdajalsko podjetje. Ko so bili v Ljubljani

antantni generali je prišel k njim ter predložil spomenico ter jih prosil, da najsporoče mirovni konferenci da so on in njegova stranka proti ujedinjenju. Temu njegovemu veleizdajalskemu početju je napravila konec oblast, ki je Radića pred letom spravila na varno v zapor. Toda tudi tu ni miroval. Agitiral je potom svoje žene in pristašev še vedno dalje ter izvedel pri kmetih plebiscit proti Jugoslaviji, katerega so utihotapili na Reko, odkoder so ga spravili dalje v Pariz. Njegova aretacija je napravila na Hrvatskem mnogo hrupa; s časoma pa so nanj deloma pozabili in tudi kmetje so postali mirni ter niso več dajali s svojimi izgredi orožja v roko Italijanom.

Tega človeka je sedaj izpustil ban — Laginja! S tem je prevzel na svojo osebo vso odgovornost za početja, ki jih bo ta tragični junak morebiti v najbližjih dneh izvršil. In tako bo poleg Radića, obsodil narod prej ali slej tudi — Laginjo.

Javen shod JDS v Ljubljani.

Jugoslovanska dem. stranka je priredila včeraj ob priliki svojega zborovanja velik javen shod v veliki dvorani hotela »Union«. Na zborovanje je prispelo nekaj bratskih zastopnikov, med njimi Svetozar Pribičević, min. Marinković, Perčić, Lukunič i. dr. Velika dvorana je bila ob desetih nabito polna. Tako ogromno obiskan shod že dolgo nismo imeli v Ljubljani. Videlo se je, da so zadnji dogodki vznemirili našo javnost. Vsi prostori v dvorani in na galeriji so bili tako zasedeni, da mnogi niso dobili prostora.

Ob 10. uri je otvoril shod načelnik JDS dr. K u k o v e c, ki je povdarjal, da zborujemo pod utisom zadnjih dogodkov, ko je reakcionarna smer prišla v vladi na površje. Doživeli smo važen trenotek, ki kliče nas vse na delo za obstoj države, na boj za svobodo in nar. edinstvo. Na to je pozdravil goste in zborovalce. Udeležba je bila velika od vseh strani Slovenije. Občinstvo je pozdravilo goste z gromovitim aplavzom. Pokazalo pa se je, da je prišlo nekaj ljudij v dvorano, da bi kalili mir, ker se je čulo par

zvižgov, so zborovalci plačane frankovsko klerikalne junake vrgli iz dvorane. Na to je nastopil burno pozdravljen Svetozar Pribičević, ki je v daljšem govoru naslikal boj dveh svetov v naši državi. Pokazal je delovanje in razdiranje nasprotnikov in njih uspehe na škodo državi. Za njim je govoril v imenu Srbov min. Marinković, ki je povdarjal žrtve boja in dela za nar. edinstvo in namene nasprotnikov, ki predstavljajo razdirajoče sile. Posl. Pečić je podal nekaj dokazov hrv. frankovcev in njihove agitacije. Posl. Lukunič je kazal na hinavščino sedanjih »zaveznikov« in nezmožnost njih skupnega dela za državo.

Na to je podal dr. Kramer nekaj misli o naših nalogah v sedanjem položaju. JDS mora združiti v sebi vse dobre sile, da se uresniči to, kar so povdarjali vsi predgovorniki, da namreč sedanje nar. predstavništvo ni zmožno dela, da je treba, da pride nar. volja do veljave, da naj se čim prej vrše volitve in dolžnost nas vseh je, delati na to, da zmaga misel edinstva in dela. Zborovalci so njegovim besedam burno pritrjevali. Na to je načelnik dr. Kukovec zaključil sijajni shod. Ker je bila ura že 1. niso prišli drugi govorniki na vrsto. Popoldne je bilo zborovanje zaupnikov. Zborovalci so se razhajali v zavesti, da bo demokratična misel zmagala nad separatisti in reakcionarci.

Resolucije:

Shoda: Na velikem javnem shodu 29. februarja 1920 v Ljubljani zbrani pristaši »Jugoslovanske demokratske stranke«:

1. Ponaolvjajo z vso odločnostjo zahtevo našega naroda po samoodločbi v Primorju, ki edina more pravično rešiti jadransko vprašanje in z njim ona naših zapadnih granic; zahtevajo, da vlada brez omahovanja odkloni anglo-francoski mitimat;

2. slovesno ponaolvjajo izraz tujanosti Njega Veličanstvu kralju Petru in Njega Visočanstvu prestolonasledniku Aleksandru dobro vedoč, da je narodna dinastija čuvar avtoritete državne oblasti ter mogočen branik edinstva našega naroda, na katerem sloni obstoj in moč naše države;

Od železne ceste.

Komu ni znana Prešernova pesem »Od železne ceste«?

Bliža se železna cesta, nje se ljub'ca veselim, iz Ljubljane v tuja mesta kakor ptiček poletim . . . itd.

Prešeren je pisal to pesem ob času, ko se je začelo govoriti o tem, da pojde preko slovenskih krajev prva »železna cesta« to je južna železnica. To je bilo menda okoli leta 1845. Prešeren je v svoji nagajivi pesmi hotel samo šaljivo povedati, kake izpremembe bodo vsled tega nastale v ljubezni. Železna cesta pa je imela biti tudi važen naroden dogodek. Zato bo zanimivo povedati, kako si je to razlagal neki pesnik, ki je leta 1842. v »Slovenski Bčeli« Prešernovo pesem tako-le izpremenil (s par popravami):

Od železne ceste.

A. Bliža se železna cesta, Nje se ljub'ca veselim, pojde tuj duh iz mesta in nemškutarji vsi z njim.

B. Ak' je blizu lista cesta, boš me, ljubček, vzel s seboj, da, tak polete iz mesta, bom pogledat šla s teboj.

A. Skupaj vsi k železni cesti pojdemo od nas do nas, to bo po ljubljanskem mestu radostno veselje čas.

B. Znanprej od takrat zmeram bo slovensko Celje, Trst, in Celovec vkljub overam, ki nas tlačijo še v prst.

A. Iz Ljubljane pa košate polete nemškutarice duha tujega bogate, narodne odpadnice.

B. Rodoljubne me Kranjice pa ostanemo pri vas, vaše bodemo ženice zveste vedno večni čas.

A. Ker si ljuba domu zvesta, ljubiš mene tud zvesto, torej moja boš nevesta, koj mi v zakon daj roko.

B. Tebi jaz ne bom nezvesta, ker pri srcu ti je dom, Tvoja hočem bit nevesta in ženica tvoja bom.

A. Vožil jaz pa bom te zenko iz Ljubljane v Celje, Trst, zvesto kazal vsem Slovenko, ak' ne bo na poti krst.

B. Ak' kaj tač'ga se napravi, bodeva vesela tud', sinček rojen zvest bo Slavi, ino vreden njen bo ud.

Kakor se vidi proti komu stvar nekoliko šepa. Zanimiv pa je začetek, ker kaže, da si je ta neznan parodist mislil, da bo nova železnica s seboj odpeljala nemčurje iz naših mest. Zgodilo se je ravno nasprotno: nova železnica je pripeljala novih nemčurjev in je okrepila nemštvo po celi progi od Maribora do Trsta, od Čakovca pa do Beljaka. Južna železnica je bila pravi železni razbeljen križ, ki se je zajedel v naše narodno telo: navzdol in poprek so nas prekrizali in težko smo dihali pod to strašno tujo jezo. Ob progi se je razvijalo tujstvo s tako silo, da so celo prej slovenski kraji postali popolnoma tuji.

Zanimiva je tudi nada, da bo Celovec »vkljub oviram« — slovenski. To upanje je bilo takrat opravičeno, saj je bil Celovec takrat naše — kulturno središče: tam je delovala Slomšekova šola in Janežič je tam ustanovil prvi slovenski leposlojni list »Slov. Bčelo«. In še pozneje je bil Celovec v ospredju naše kulture: tu je imela svoj sedež »Mohorjeva družba«, tu je izhajal »Glasnik« (1858—1868) in »Cvetje iz domačih in tujih logov«, tako da je bil Celovec žibelka naše nove slov. literature. Toda železna cesta »ovir« ni premagala — nasprotno: pomno

3. smatrajo nastop nenaravne koalicije separatistov za nesrečo za vso državo. Somišljenike pozivljajo, da kljub temu v polni meri vrše svoje dolžnosti napram njej. Vendar treba strniti vse moči, da se ta reakcionarni in opasni nestvor čim preje in za trajno odstrani;

4. zvesti temeljni točki demokratskega programa odločno zahtevajo, da se nemudoma izvrše občinske in državnozbornske volitve, po katerih se more usoda države poveriti zastopstvu, ki je zares izraz volje naroda. Edinole takojšnji apel na narod more prinesiti konsolidacijo in ureditev države;

5. izrekajo zahvalo in zaupanje odstopivši osrednji in deželni vladi.

Zborovanja zaupnikov. Zaupniki JDS zbrani v Ljubljani, dne 29. februarja:

1. odločno ugovarjajo nameri nove vlade Stojana Protiča, da se zavira ali celo ukine izvršitev agrarne reforme. Svarijo jo v interesu države pred vsakim umikanjem ter zahtevajo, da se po načelih poprejšnje vlade, agrarna reforma takoj prevede do kraja.

2. Protestirajo najodločneje proti izjavi novega finančnega ministra dr. V. Jankovića v Protič-Koroščevem kabinetu, da je relacija 1—4 med dinarjem in krono definitivna. Vztrajajo na tem, da naj se po zamenjavi markiranih bankovcev za kronsko-dinarske, takoj začne pripravljati nove končnoveljavne novčanice, katerim bo parlament določil relacijo do krone in dinarja. Pri tem ponavljajo, da odgovarja najbolj interesom narodnega gospodarstva, če se krona zamenja s končno novčanico al pari. Izrekajo svoj stud nad hinavsko klerikalno agitacijo v valutnem vprašanju, ki ga je SLS sramotno izdala prvi dan, ko je stopila v vlado, s tem, da je pristala na dr. Jankovićeve program, da je relacija 1—4 definitivna.

3. Pozivljajo finančno upravo naj polnoveljavno zamenja domačinom one bankovce s potvarjenimi znamkami, ki so jih prejeli v dobri veri, da so pravi, ter jih vkljub pazljivosti niso mogli spoznati za potvorjene.

Politični pregled.

Francoski nacijonalisti proti Millerandu.

V francoskem nacijonalističnem časopisju se opaža močan odpor proti Millerandovi politici. V vprašanju mirovniških pogajanj mu ne zaupajo, ter odločno zahtevajo, da naj prevzame vodstvo mirovniških pogajanj mesto njega bivši predsednik republike Poincaré. V pariških političnih krogih

žila jih je in je pospešila ponemčenje koroške: posebno Beljak je ravno v tej dobi vzrastle v najbolj zagrizeno nemško gnezdo, dočim poprej še vse knjige poleg nemškega imena Villach navajajo tudi slovensko ime Beljak, v znak, da je bilo slovensko ime splošno v rabi.

Mi sicer radi verjamemo, da je bil iz tako zavedne Slovenke rojeni sinček »vreden ud Slave«. Toda železna cesta je postala za Slovence smrtna nevarnost. Šele po preobratu v svetovni vojni — smo premagali to ponemčevalno sredstvo. Danes nam je seveda v korist, ker vodi preko našega ozemlja svetovna proga. Tudi nemčurji iz naših mest so se odpeljali po nji, od koder so prišli. In tako zdaj lahko pojemo pesem »od železne ceste«. Sicer je zdaj pot v Trst bolj težka — a mislimo, da je tako naravna, da se bomo gotovo zopet vozili po nji. Vsak čas ima svoje — ovire in zmote. Ker se ravnokar začenjajo pogajanja glede juž. železnice, se nam je zdelo zanimivo vzbuditi spomin, kako so Slovenci pričakovali žel. ceste in kako so bili — razočarani. Dr. Jesen.

profokujejo, da so dnevi Millerandove vlade šteti. Nas zanima ta boj pred vsem radi tega, ker je sedanji francoski ministrski predsednik Millerand odločen prijatelj Italijanov. Njemu se imamo tudi v prvi vrsti zahvaliti za znane ultimete v jadranskem vprašanju.

Sprememba v ameriškem poslaništvu v Rimu. Washingtonska vlada je odpoklicala iz Rima dosedanega poslanika Nelsona Pege ter poslala na izpraznjeno mesto Roberta Underwooda. Vzrok izspremembi je političnega značaja. V washingtonskih diplomatskih krogih se govori, da se je dal Nelson Pege preveč uplivati po rimskih političnih krogih.

Javen shod JDS v Mariboru.

V nedeljo, dne 7. marca 1920, se vrši ob 10. uri dopoldne v veliki dvorani Narodnega doma v Mariboru

javen shod

na katerem poročajo člani odstopivše beograjske in ljubljanske vlade o novi politični situaciji.

Ker bodo poročila interesantna in važna, pridite zanesljivo in povabite še nekaj svojih znancev.

Tajništvo JDS.

Dnevne vesti.

Danes zvečer ob pol 20. uri zvečer pride v Maribor okoli 50 jugoslovanskih žurnalstov, ki so na poti v Prago. Naše žurnalistične je povabila čehoslov. vlada, da pridejo pogledat razmere v novi bratski državi, posebno pa njena glavna mesta: Praga, Brno, Požun, Plzenj in Slovaško. Tam bodo videli tudi češko industrijo. Na Dunaj pride po naše žurnalistične češki vlak in bodo 14 dni gosti republike. Sprejeti bodo tudi pri predsedniku Masaryku, ki slavi 7. t. m. svoj 70. rojstni dan. Dolžnost Maribora je, da naše kult. in pol. delavce na njih poti pozdravi. Ker gre vlak na Dunaj šele po noči naprej, ostanejo gosti čer večer v Mariboru. Večerjali bodo v hotelu »Union« in je želeli, da jih naše občinstvo tu na skrajni severni meji Jugoslavije prijateljsko sprejme in se z njimi seznanji. Med njimi je nekaj prvih bojevnikov za Jugoslavijo, Milan Marjanovič i. dr.

Kaj bo s to zgodnjo pomladjo, tako se sprašuje vsak, ki trga že zdaj zvončke, trobentice, resje in drugo zelenje. Včeraj je bila zopet krasna pomladanska nedelja. Vse je bilo zunaj v prirodi. Cvetja je povsod dovolj. Marec je tu. Nekateri upajo, da bo pri tem ostalo, drugi pa se boje mraza, ki bi pokončal zgodnje cvetje. Prerokovati se ne da — upajmo, da ne bo prehudih nezgod in da bo pomlad kmalu zmagala.

Dijaški verižniki se vozijo neprestano na Dunaj in nazaj. Nekaj hrvatskih študentov se je popolnoma posvetilo verižništvu. Kaj bo iz njih pozneje, se ne ve. Zadnjič je vozilo par takih ptičev z dij. transportom več kg. saharina. Skrili so ga med premog. Pol kg. je stražnik v Špilju kljub temu našel. Toda kupčija je bila kmalu gotova. Student je prodal stražniku tisti saharin za 900. K pa je bilo dobro. O, domovina, kdo te še pozna!

Šolska vest. Državni realki v Mariboru je pridružen v službovanje kot učitelj risanja Josip Zagar, učitelj na II. dekliški meščanski šoli v Mariboru. Iz Kapele je premeščena na II. dekliško meščansko šolo v Maribor gđna Ljudmila Poljanec.

Novi kronsko-dinarski bankovci gotovi. Kronsko-dinarski bankovci so dogotovljeni popolnoma, tako da se bo do določenega dne lahko zamenjalo vse stare avstroogrške markirane bankovce. Razpošiljanje zadnjih pošiljatev novega denarja se je pričelo že za vse dele naše države.

Dvajset različnih falzifikatov. Beograjska »Politika« javlja, da so oblasti ugotovile, da kroži v naši državi dvajset različnih falzificiranih vrst tisočkronskih znamk. Sedaj se je konstatiralo tudi že več slučajev falzificiranih znamk na 100, 50 in 20 kronskih bankovcih.

Izgubljeno. V soboto okrog 19. ure zvečer je izgubila neka gospa na poti iz Cvetlične ulice do gledališča dihurjevo boo. Pošten najditelj naj jo odda v upravištvu našega lista.

Slov. mestno gledališče.

Tajfun. V soboto je šel preko našega odra svetovnoznan »Tajfun« pri katerem je gostovala v ulogi igralka Helene Laroche gospa Štefanija Paulin-Skrbinškova. O ostalih igralcih bi se ne dalo kaj novega povedati, imeli so vse one vrline in hibe, ki so jih pokazali že pri dosedanjih vprizoritvah te japonske drame. Nučičev Tokeramio je bil, kakor vedno, nad vse sijajen in naraven, Valo Bratina nam je podal zagrizenega Japonca Ijejaza Kobajašija tako dobro, da lahko trdimo, da je to ena njegovih najboljših ulog, pa tudi Pavel Rasberger ni v ulogi Jošikova nič zaostajal za prvima dvema. Ostali Japonci so pripomogli k ubranosti. V maski je bil še najboljši Vekoslav Janko (Dr. Šejkva Omaji). G. Švagelj svojega Joša Jotomo, kakor doslej, tudi sedaj ni pogodil. Predstavil nam je popolnega norca, dočim navaja pisatelj izrecno, da je to le kreten, duševno zaostal človek, malo trd. Da bi Japonci poslali v Evropo tako kreaturo, kakor jo je predstavil g. Švagelj je že iz enostavnega naravnega vzroka izključeno. Gosp. Rožanski je igral prof. Dupontja dobro, predstavil nam je tip pravega domišljavca, ki želi le to, da bi vsi hvalili njegovo učnost ter se prav nič ne zaveda svoje smešnosti. G. Gregorin postaja vedno bolj. Poleg njegove sijajne kreacije v Strindbergovem »Upniku« je (Beisky) njegova najboljša uloga. Igralko Olgo Mennier je igrala gospa Šetinska, ki je bila tuptam dobra, včasih pa preveč prisiljena. Najboljša je bila vsekakor pred sodiščem in v prvem prizoru četrtega dejanja. Igralko Heleno Laroche je igrala tokrat, mesto gospe Bukšekove, gospa Paulin-Skrbinškova. Gospo Paulin-Skrbinškovo poznamo še iz Trsta ter nam ni nova. Žal, da si je izbrala za gostovanje ravno to ulogo, katero je podala pri premijeri in reprizah gospa Bukškova tako sijajno, da se je razlika le preveč poznala. K naravnosti ji je manjkalo one velike vstvarjalne sile, poglobljenja, uživetja. Njena igra je bila tuptam dobra, mestoma pa popolnoma trda in prisiljena. V prizoru prepira s Tokeramio se je čisto jasno opazilo, kako je iztisnila par vzklikov prav z vso silo. Občinstvo ji radi tega ni odtegnilo pohvale, ker »plavdira« že iz navade, posebno pa kadar je kaj novega. Nadejamo pa se, da bo tudi gospa Paulin-Skrbinškova našla samo sebe in svoje uloge. Saj v nekaterih ulogah smo jo videli že precej na višini. Strniša, Velušček in Majer-Bojanov so bili kot sodniki in zagovorniki prav dobri. Porotniki pa so sedeli malo preveč leseno. Scenerija je bila okusna, maske po večini dobre. Gledališče je bilo malone polno. Želeti pa bi bilo, med občinstvom malo več pozornosti in miru. Posebno galerija je v soboto zelo motila pazno zasledovanje. O tem pa prihodnjič obširneje. —r.

Razne vesti.

Ameriške lokomotive za kitajske železnice. Po zadnji kitajski železniški statistiki od 20. junija 1915 je bila dolžina kitajskih železnic 6600 km. Dvema velikima skupinama je pripadalo 6290 km vseh kitajskih železnic, ki so bile podrejene evropskim silam. Od 638 lokomotiv jih je bilo samo 100 evropskega izvira, 100 pa ameriškega. Med vojno pa je naročila Kitajska v Ameriki še 70 lokomotiv, ki so že vse dogotovljene. Tako izpodriva polagoma ameriška industrija evropsko.

Železnice v belgijskem Kongu. Železnice v Kongu merejo 2100 km. Najvažnejša in najstarejša je takozvana „kongoželeznica“, ki meri 400 km. Med svetovno vojno je igrala veliko vlogo zlasti lukagaška proga. Nekateri, kakor železnica v pokrajini palm Magumbe, dalje v Katangi proga Sakanica—Bukama, bodo postale važne komaj v bodočnosti. Na progi Katango se je od leta 1913 promet podvojil, dočim je znašal omenjenega leta le 253.985 ton, a že leta 1916, 576.673 tone.

Dvema gospodoma se ne more služiti. S transporti vračajočih se čehoslovaških legijonarjev je prispelo tudi 53 vojakov polka Jana Husa, kateri so bili do povratka internirani na nekem otoku pri Vladivostoku. Omenjeni vojaki so sklicali pred par meseci sestanek, kjer so sklenili, da uvedejo vojaške soviete, bodo pa vseeno poslušali zapovedi svojih poveljnikov. Hoteli so odpraviti vse šarže toda ostati vseeno pokorni itd. Ker pa se dvema gospodoma naenkrat ne da služiti, so jih internirali.

Skrivnosten zločinec. V Londonu vlada veliko vznemirjenje vsled neštetihih umorov, ki se dogajajo skoro dan na dan. Policiji se doslej še ni posrečilo v nobenem slučaju izslediti morilca, sumi pa se da izvršuje vse te grozne umore ena in ista oseba.

Predor pod rokavskim zalivom. V tehniški prilogi londonskih »Times« razpravlja inženir Wipond Davies o nameravanem železniškem predoru pod rokavskim zalivom. Po njegovem mnenju je tunel možen. To trdi iz lastne izkušnje, ker je podobne predore že gradil v Ameriki. Tako je n. pr. zgradil predor pod East River. Stroške za zgradbo predora cenil na 30 milijonov liber šterlingov predvojne relacije. Po njegovem mnenju bi se prva leta predor niti v toliko ne obrestoval, da bi bilo mogoče odplačati zapadle obresti. Radi tega predlaga, da bi

prevzela pokrivanje primanjkljaja za prva leta angleška vlada sama.

Italijansko domače posojilo. Na zadnje italijansko notranje posojilo so podpisali Italijani nad 16 milijard lir. Samo v tujini je bilo podpisanih 600 milijonov lir.

Ameriški premog za Nemčijo. V Hamburgu je prispel japonski parnik »Čifuku Maru«, ki je pripeljal 8200 ton ameriškega premoga.

Izdaja: Tiskovna zadruga.

Odgovorni urednik: Fr. Voglar.

Tiska „Mariborska tiskarna“, Maribor.

KONCERT

v Narodni kavarni

od danes vsaki dan naprej od 20.—24. ure zvečer ter vsako nedeljo in praznik od 16.—19. popoldne. Svira tamburaška damska godba iz Zagreba.

Vstopnina prosta.

2-1

Uljudno se priporočam ter izvršujem točno in v najkrajšem času

obleke

za gospode, dečke in vojaštvo, damske suknje. Popravljam in obračam vsakovrstne obleke na vsako željo uz primerno ceno.

Štolfa, Evgenova ulica št. 8, II. nadstropje
(pri mestnem parku)

A. Vertnik

trgovina z mešanim blagom in premogom
Sodnijska ulica 17
priporoča se občinstvu.

Restavracija in hotel
pri „Zamorcu“
(hotel „Mohr“), Maribor

Izborna pristna vina. — Lepe tujske sobe.
— Najboljša jedila. — Klubova soba. —
Prostori vrt.

Za obilen obisk se priporočata
Franc in Pavla Jančer.

Inserati

v
„Mariborskem delavcu“
imajo vedno

velik uspeh!
Ne zamudite torej ugodne prilike!

NARODNA BANKA D. D. U ZAGREBU.

Zagreb, mjeseca marta 1920.

Povišenje glavnice od K 30,000.000.— na K 50,000.000.—

Poziv na subskripciju

50.000 komada dionica, glasećih na donosioca po K 400.— naslovne vrijednosti u ukupnom iznosu od K 20,000.000.—.

P. N.

Na temelju svojedobnog ovlaštenja izvanredne glavne skupštine, odlučilo je ravnateljstvo Narodne banke d. d. provesti povišenje dioničke glavnice i emisiju novih dionica pod slijedećim uvjetima:

1. Dionička glavnica od 30,000,000.— povisuje se izdajanjem novih 50,000 dionica po K 400.— nom., dakle za K 20,000,000.— na K 50,000,000.—.

2. Posjednicima starih dionica pridržaje se 25,000 komada novih dionica, te im pripada pravo na 3 stare dionice optirati 1 novu uz cijenu od K 475.— po komadu nove dionice, zajedno sa 5% kamata od 1. siječnja 1920. do dana uplate.

Ostalih 25,000 dionica kao i eventualno neoptirane dionice izlažu se javnoj subskripciji uz tečaj od 575.— sa 5% kamata od 1. januara 1920.

4. Subskripcija počinje 1. marta, a svršava 31. marta 1920. a za subskripcije u Americi traje rok do 15. travnja 1920.

5. Nove dionice imaju kupon za godinu 1920., te im pripada pravo na dividendu za istu.

6. Protuvrijednost potpisanih dionica valja uplatiti odmah, a najkasnije do 31. marta 1920. odnosno 15. travnja 1920. Uplate za nedodijeljene nove dionice povratit će se skupa sa 3 1/2% kamata od dana uplate do povratka novca.

7. Subskripcija se obavlja odnosno primaju prijave:
U ZAGREBU: na blagajni zavoda. — U BEOGRADU: Prometna banka. — U BJELOVARU: Bjelovarska štedionica. — U BRODU n. S.: Banka i mjenjačnica Brdarić i drug, kao afilijacija Narodne banke. — U DUBROVNIKU: Narodna banka d. d. Zagreb, filijala. — U LJUBLJANI: Ljubljanska kreditna

banka d. d., Kranjska deželna banka, Kmetska hranilnica. — U OSIJEKU: Banka J. Kraus i drug. Sve filijale zagrebačkih banaka. — Na RJEČI: Hrv. centralna banka d. d. — U RUMI: Zadruga banka d. d. — U SARAJEVU: Hrvatska centralna banka. — U SPLJETU: Zadruga savez. — U VARAŽDINU: Opća štedionica d. d. — U ZEMUNU: Zemunska štedionica. — U WIENU: Narodna banka d. d. Zagreb filijala Wien (uplate u jugoslavenskim krunama) dok uplate moču uslijediti također kod svih zagrebačkih zavoda te njenih filijala.

U Sjedinjenim državama:
U NEW-YORKU: Guaranty Trust Co., Emil Kiss, banker. — U PITTSBURGHU PA: Union Savings Bank. — U ARKON O.: Depositors Savings & Trust Co. — U MC KEESPORT PA: Jos. Roth & Co. — U YOUNGSTOWNU: Dollars Savings Bank. — U ROCHESTER PA.: All Nations Bank.

8. Posjednici starih dionica, koji žele u smislu točke 2. optirati nove dionice, valja da predlože kod gore označenih mjesta subskripcije.

Točno ispunjenu i potpisanu prijavicu uz naznaku popisa brojeva starih dionica (u koliko nisu kod zavoda u pologu) ili međutimnicu starih dionica.

9. Reparticiju dionica subskribiranih u smislu točke 3. pridržaje sebi ravnateljstvo.

10. Tečajni (ažijski) dobitak, koji se poluči kod izdanja novih dionica, ide u korist redovite pričuvne zaklade odbivši troškove emisije i pristojbe, te dotacije mirovinskog zavoda.

11. Za provedbu ove emisije stvoren je sindikat, koji zajamčuje uspjeh povišenja dioničke glavnice.

3-1